

RIJEČ UREDNIŠTVA

KAKO GOSPODARIMO ŠUMAMA MALIH VLASNIKA/ POSJEDNIKA U RH

O stanju privatnih šuma u RH u nekoliko smo navrata pisali u Uvodnicima Šumarskog lista, a 2017. godine „Stanje privatnih šuma u Republici Hrvatskoj“ bila je stručna tema povodom obilježavanja Dana hrvatskoga šumarstva.

Prema podacima Šumskogospodarske osnove područja Republike Hrvatske iz 2016. godine, površina šuma i šumskih zemljišta u RH iznosi 2 759 039,05 ha. Od ukupne površine u državnom je vlasništvu 2 097 318 ha (76 %), a 24 %, tj. 661 721 ha u vlasništvu je privatnih šumovlasnika.

Članak 14. Zakona o šumama definira prema površini šuma i šumskog zemljišta privatne šumoposjednike na male s površinom šuma i/ili šumskog zemljišta do 20 ha, srednje s površinom šuma i/ili šumskog zemljišta većom od 20, a manjom od 300 ha i velike šumoposjednike s površinom šuma i/ili šumskog zemljišta većom od 300 ha.

Prema toj klasifikaciji preko 99 % površina šuma i šumskog zemljišta pripada malim šumoposjednicima, njih 418 654, što daje prosječnu veličinu posjeda od 0,5 ha.

Kao što ste već u uvodnom dijelu mogli zamijetiti, miješaju se pojmovi šumovlasnik i šumoposjednik, što je rezultat dvojnog vođenja zemljišnih knjiga kroz gruntovnicu i katastar, a njihova nesređenost otežava definiranja stvarnih odnosa. Rješavanje problema uređenja imovinsko-pravnih odnosa uvijek naglašavamo kao prioritet i prvi preduvjet stvaranja organiziranog društva. Isto tako vrijeme je da jasno razlučimo namjenu i korištenje šumskog i poljoprivrednog zemljišta. Od vremena Austro-ugarske monarhije, kada je napravljena prva razdioba, usprkos brojnim zakonskim odredbama, to još nismo učinili. Tako je primjerice velik dio šuma u privatnom vlasništvu nastao obraštanjem poljoprivrednog zemljišta, koje se još uvijek u zemljišnim knjigama vodi kao livada, pašnjak ili oranica.

Istovremeno na apsolutnom šumskom zemljištu u državnim šumama podižemo maslinike i vinograde ili izdajemo dozvole za pašarenje???

Povijesne okolnosti definirale su danas izuzetno male posjede šumskog zemljišta u privatnom vlasništvu koji ne omogućuju kontinuirani prihod vlasnicima, već se jednokratnim zahvatom pokušava izvući što veća financijska korist bez pridržavanja trajnosti, osnovnog načela u šumarstvu.

Svijest o potrebi funkcionalnog udruživanja i planiranja šumskouzgojnih zahvata na razini odjela i odsjeka kod naših šumovlasnika nažalost još nije zaživjela, pa se usprkos tomu što za većinu privatnih šuma imamo izrađene pro-

grame gospodarenja, ono se u praksi svodi na nepovezane zahvate na pojedinim česticama.

U privatnim šumama malih posjednika sve se češće događaju kriminalne radnje vezane za sječu bez doznake, krađu, izvođenje radova pridobivanja drveta od neregistriranih ili nelicenciranih izvođača, nekontrolirano stavljanje drveta u promet, nelegalna trgovina drvetom itd. Nepostojeća jasna i transparentna (tržišna) politika formiranja cijena drveta u Hrvatskoj pogoduje raznim preprodavačima, a vrijedna sirovina bez ikakve kontrole obično završava na stranom tržištu.

Sve to navodi nas na razmišljanje o odgovornosti, države kao zakonodavca i njenog odnosa prema toj kategoriji privatnog vlasništva, ali i općeg dobra zaštićenog Ustavom RH.

Postavimo ovdje pitanje odgovornosti cijele šumarske struke i njenih institucija, kao i naših kolega ovlaštenih inženjera koji često na terenu provode doznaku, ili otpremu, po načelu „od nečega se mora živjeti“. Ako svi, kao što to čini struka, zažmirimo pred ovim problemom, teško da ćemo se u budućnosti moći hvaliti tradicijom potrajnog i prirodnog gospodarenja našim šumama.

Prvi preduvjet uvođenja reda u privatnim šumama malih posjednika je organiziranje čuvarske službe. Prema aktualnom ZOŠ-u čuvanje šuma prepušteno je vlasnicima, što je s obzirom na njihovo stanje i dobnu strukturu praktički neprovedivo, ili je dana mogućnost da to obavljaju Udruge šumoposjednika, što se opet u praksi rijetko događa.

Kroz povijest uvijek su postojali čuvari šume, bili to općinski (sreski) lugari do sredine 20. stoljeća ili su to donedavno kod nas obavljali djelatnici Hrvatskih šuma.

Kako bi riješili ovu situaciju postoji nekoliko opcija:

- ⇒ Vratiti nadležnost Hrvatskih šuma d.o.o. preregistracijom ove tvrtke.
- ⇒ Osigurati provođenje čuvarske službe kroz lokalnu samoupravu, kao što je to bilo propisano prethodnim ZOŠ-om, no u praksi nije bilo sprovedeno.
- ⇒ Osnovati „Šumsku policiju“ s jasnim ovlastima koja će osigurati red i spriječiti kriminalne radnje.
- ⇒ Osnovati Državnu instituciju (agenciju) za šume, koja bi provodila javne ovlasti i interese neovisno o vlasništvu nad šumama i omogućila bi smislenu i sveobuhvatno planiranje i gospodarenje šumama na svim razinama.